

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Barendrecht
P/a: Postbus 501
2990 EA Barendrecht

Betreft: Advies Memo inzake motie kwijtschelding

Barendrecht, 6 januari 2022

Geacht College,

Op 17 december 2021 heeft u de adviesraad gevraagd advies te geven over uw Memo inzake motie kwijtschelding.

Vooropgesteld is het niet aan ons als adviesraad om te beoordelen in hoeverre met voorliggende memo wordt voldaan aan de verzoeken uit de motie waaraan de memo refereert. Op uw verzoek reageren wij dan ook op de inhoud van de memo, vanuit onze rol en refererend aan recente adviezen en suggesties op dit onderwerp.

De memo is een eerste, belangrijke stap richting kwijtschelding van schulden en een vernieuwende manier van omgaan met (problematische) schulden van Barendrechtse inwoners. Het is goed om ook een indicatie te hebben van de financiële consequentie voor kwijtschelding van diverse schulden en in de memo is een eerste aanzet gegeven voor de verschillende soorten vorderingen die de gemeente op Barendrechtse kan hebben.

Doel van kwijtschelding

Het expliciete doel van kwijtschelding van schulden is dat mensen in staat gesteld worden om 'opnieuw te beginnen', in het bijzonder dat een verminderde schuldenlast grip op het leven teruggeeft en daarmee de kansen om in goede gezondheid en op productieve wijze mee te doen in de samenleving vergroot. Stress als gevolg van problematische schulden heeft negatieve gevolgen voor de gezondheid en het cognitieve vermogen van mensen. Dit beïnvloedt ook de mate waarin zij (sociaal)maatschappelijk actief kunnen zijn en/of in staat zijn om patronen van schulden creëren en/of in stand houden doorbreken.

Pinksterbloem 26
2992 VP Barendrecht

info@adviesraadbarendrecht.nl
www.adviesraadbarendrecht.nl

Advies memo inzake motie kwijtschelding, 6 januari 2022

Pagina 1 van 4

Advies 1)

Formuleer expliciet de doelen waartoe uw memo moet leiden en werk op basis daarvan uit op welke wijze deze doelen worden gerealiseerd en dat vervolgens kan worden beoordeeld.

Kosten en baten van scenario's

Vanuit het perspectief van de inwoner gaat het dus om het kwijtschelden van de volledige schuldenlast, ongeacht wie de schuldeiser is. In de praktijk is het zelfs aannemelijk dat het eenzijdig door de gemeente kwijtschelden van schulden, weinig voor de schuldenaar oplevert. Andere schuldeisers – en in het geval van problematische schulden is vaak sprake van meer dan één schuldeiser – zullen dan meer vorderen. Dat is alleen ook waardevol voor de schuldenaar wanneer hierdoor een perspectief ontstaat van het binnen afzienbare tijd aflossen van alle schulden. In het verlengde daarvan kunnen maatschappelijke kosten als gevolg van gerelateerde problematiek dalen.

Een belangrijke vraag is dan ook in hoeverre de door u geraamde kosten van kwijtschelding door de gemeente een zinvolle investering zijn, wanneer slechts voor een beperkt deel van de schuldenaren substantiële verandering in hun financiële positie ontstaat. Daarbij merken wij op dat ook wij niet zonder dossieronderzoek kunnen aangeven welke effecten de in de door u genoemde scenario's werkelijk zullen hebben.

Advies 2)

Zorg voor een plan van aanpak met bijbehorende kosten en (verwachte) baten op basis van (wetenschappelijke) kennis over dit onderwerp. Doe dit als gemeente niet alleen, maar betrek relevante partijen hierbij.

Soorten schulden

In de memo maakt u onderscheid tussen verschillende soorten schulden. U sluit schulden als gevolg van fraude in de memo uit en heeft daarvan zelfs geen kostenraming gemaakt. Het lijkt een voor de hand liggende keuze dat vorderingen als gevolg van bijstandsfraude (inlichtingenplicht) niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. Fraude is immers iets wat ongewenst is en bestraft moet worden. Zeker niet beloond.

Maar recente maatschappelijke kwesties zoals de Toeslagenaffaire, hebben juist pijnlijk bloot gelegd dat mensen ook ten onrechte als fraudeur kunnen worden aangemerkt door de overheid. We trekken de zorgvuldigheid en goede trouw van de gemeente niet in twijfel, maar ook het werk van de gemeente wordt gedaan door mensenhanden en is daardoor niet onfeilbaar. En zelfs wanneer iemand naar de letter van de wet fraudeert, zijn diverse scenario's mogelijk waarin het daardoor uitsluiten van kwijtschelding geen recht doet aan de situatie en betrokkenen.

Schulden van zelfstandigen / ondernemers worden eveneens buiten beschouwing gelaten. De praktijk is dat de financiën van zelfstandigen (ZZP'ers) geregeld zeer nauw verbonden zijn aan de financiële situatie van de persoon en zijn huishouden. Ook voor deze groep is dan ook maatwerk op zijn plaats en kunnen, naar onze mening, schulden van zelfstandigen niet op voorhand worden uitgesloten van kwijtschelding.

Advies 3)

Breng in kaart welke argumenten bestaan voor en tegen kwijtschelding van bepaalde schulden en/of in bepaalde situaties, zodat op basis daarvan keuzes kunnen worden gemaakt die recht doen aan de situatie.

Gemeentelijke belastingen

In de memo worden gemeentelijke belastingen buiten beschouwingen gelaten, omdat – zo wordt door u gesteld – 'de beleidsvorming en uitvoering van de gemeentelijke belastingen is gedelegeerd aan de SVHW'. Het SVHW kan vanuit de gemeente betrokken worden als één van de partijen om mee te denken over een gezamenlijke aanpak voor het kwijtschelden van schulden. In essentie is het SVHW een uitvoerend orgaan van gemeentelijk beleid¹.

Advies 4)

Zorg dat in een integrale aanpak kwijtschelding van schulden alle relevante partijen, waaronder de SVHW, betrokken zijn. Sommige partijen kunnen vanuit uw bevoegdheid opgedragen worden om mee te werken aan deze aanpak, andere partijen kunnen worden geïnspireerd of overtuigd van het gemeenschappelijke belang, om daarin vervolgens hun eigen afweging te maken.

Plan van aanpak Schuldenvrij Barendrecht

Als adviesraad reflecteren wij niet alleen op aan ons voorgelegde stukken als zodanig, maar doen ook suggesties aan de hand wanneer deze kunnen bijdragen aan substantiële beleidsinnovatie. Immers, het is eenvoudig om vanaf de zijlijn te benoemen wat niet goed is, zonder zelf oplossingen aan te dragen.

Het plan heeft u op een eerder moment reeds vertrouwelijk ontvangen.

Het concept plan van aanpak heeft enkele kenmerken:

- het is vertrouwelijk om te voorkomen dat op voorhand geanticipeerd wordt op mogelijke kwijtschelding van schulden.
- Het is expliciet gericht op een aanpak door de samenleving als geheel en niet door de gemeente als enige partij:
- De gemeente kan een dergelijk initiatief faciliteren, maar is daarnaast vooral ook één van de schuldeisende partijen. Dat zijn twee verschillende rollen.
- Het plan van aanpak voorziet in een onderzoek naar de verschillende vormen van schulden en het opstellen van criteria voor eventuele kwijtschelding.

In de zijlijn van dit plan van aanpak is reeds contact geweest met enkele vooraanstaande deskundigen, zowel lokaal als landelijk, op het gebied van schuldhelpverlening, financiën en (fiscale) wet- en regelgeving. Eerste reacties stemmen hoopvol. De kans van slagen van het initiatief wordt aanzienlijk vergroot, wanneer de eigenheid van het initiatief wordt bewaard en de gemeente zich eerst en vooral opstelt als 'goede voorbeeld' die meedenkt en meewerkt aan een dergelijk initiatief.

De adviesraad heeft ook (werkgroep)leden met ervaring met problematische schulden en de mentale en fysieke gevolgen daarvan. De (werkgroep)leden prijzen zich gelukkig dat van deze situatie voor hen geen sprake meer is, maar erkennen des te

¹ Zie <https://www.svhw.nl/kwijtschelding/voor-welke-belastingen-is-kwijtschelding-mogelijk/>, 4-1-2022

meer het belang van een stress-sensitieve benadering van (problematische) schulden.

Ons voorstel is dan ook om een nadere toelichting op het plan van aanpak te geven, eventueel in een (besloten) setting met de raadscommissie, waarbij we wellicht hetzelfde tijdspad hanteren zoals vorig jaar is voorgesteld. In dat opzicht is de planning uit het concept plan van aanpak nog actueel, zij het een jaar later. Als adviesraad zijn wij van harte bereid om de in het plan van aanpak genoemde gremia te helpen invullen.

Advies 5)

Overweeg het concept plan van aanpak Schuldenvrij Barendrecht te financieren om daarmee invulling te geven aan onze eerdere adviezen, de adviezen in dit schrijven en wellicht ook om daarmee tegemoet te komen aan de verzoeken van de gemeenteraad (dit laatste is niet aan ons om te beoordelen).

Sociaal Financiële Dienstverlening

Aanvullend attenderen wij u nog op onze suggestie om inwoners de mogelijkheid te bieden om een opleiding tot sociaal financieel dienstverlener te volgen. Een dergelijke tweejarige deeltijdopleiding kan het financieel inzicht van Barendrechtters vergroten, arbeidsmarktkansen vergroten en inspelen op een mogelijk toenemende behoefte aan (laagdrempelige) financiële begeleiding en hulpverlening in de komende tijd. Ook dit idee hebben wij eerder aan u voorgelegd, maar lichten we – indien gewenst – te allen tijde nogmaals toe. Aanvullend daarop is vanaf 1 maart 2022 een nieuwe Rijksregeling voor opleiding en scholing van kracht, waarvoor wellicht ook mensen met een bijstandsuitkering in aanmerking zouden kunnen komen.

Tot slot

Resumerend is ons advies vooral om een groot maatschappelijk vraagstuk als problematische schulden niet als gemeente alleen op te willen lossen, maar juist te faciliteren dat een breder samengestelde aanpak succesvol kan worden. Wij ontraden dan ook om dit onderdeel te laten zijn van het integrale inkomensbeleid, maar juist als losstaand initiatief in te zetten om bij te dragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Desalniettemin is de uitwerking van de scenario's een belangrijke, eerste stap van de gemeente in de richting van deze nieuwe aanpak. Ook is het een waardevol voorstel om in het nieuwe inkomensbeleid eventuele verbeteringen van de aanpak en kwijtschelding van (problematische) schulden op te nemen.

Wij zijn uiteraard te allen tijde tot nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Namens Adviesraad Barendrecht,

Hans Onderwater, secretaris

Arend Westdijk, voorzitter

